

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Посилення обмеженості можливостей розвитку підприємств на сучасному етапі розвитку господарських відносин пов'язане із зростаючим рівнем техногенного навантаження діяльності на стан довкілля, втратою частини суспільного добробуту. За цих обставин реалізація інновацій, спрямованих на заміну природних ресурсів штучними, економією на витратах та людській праці стає запорукою позитивних соціально-економічних змін у господарській діяльності. Актуальним питанням організації інноваційної діяльності та проблемам інноваційного менеджменту присвячені роботи багатьох зарубіжних і вітчизняних вчених. Найбільш істотний внесок у формування науки про інновації внесли такі вчені, як Н.Д. Кондратьєв, Й. Шумпетер, Я. Ван Дейн, Г. Менш, А. Кляйнкнехт, Х. Фрімен, О.В. Прокопенко, О.С. Телетов, В.М. Хобта та інші. Проте залишаються недостатньо розробленими питання інвестиційного обґрунтування інноваційних рішень у контексті дослідження механізму взаємодії економічних, екологічних, соціальних та інших параметрів розвитку підприємства. Обмеженість інвестиційних ресурсів підприємств на тлі високої соціально-екологічної ризикованості інноваційної діяльності підприємств підсилює актуальність питань пошуку та впровадження нових критеріїв та способів інвестиційного обґрунтування інноваційних рішень.

Існує різні думки з приводу поняття, визначення, сутності та природи інноваційних рішень. Це пов'язано з багатоаспектністю цього явища, що проявляється у використанні компонентів навколишнього природного середовища в якості ресурсів та реципієнта відходів, впливом на рівень споживання та задоволення суспільних потреб. Тому як інноваційне рішення слід розуміти свідомий вибір альтернативи серед безлічі можливих, реалізація якої веде до перетворення екологічних та соціальних проблем розвитку підприємства на відкриття нових можливостей економічного зростання і дозволяє досягти інноваційних цілей. Прийняття інноваційних рішень пов'язано з різними обставинами і вимагає детального розгляду наступних факторів, зокрема обмеженість фінансових ресурсів; передбачуваний вид і вартість об'єктів інновацій; множинність варіантів кожного виду інноваційного рішення; екологічні та соціальні ризики, пов'язані з прийняттям того чи іншого рішення; інвестиційні якості об'єктів інновацій; характерні особливості капіталу підприємства та внутрішні умови діяльності; зовнішні умови діяльності підприємства, в тому числі, кон'юнктура ринку, стан економіки країни і законодавчої бази, науково-технічний прогрес, природно-ресурсний потенціал та інше. Таким чином, інноваційні рішення стосуються всіх функцій управління підприємства, формуючи своєрідний "діалог" між ними. У процесі прийняття інноваційних рішень головною метою є прийняття таких рішень, які б забезпечили створення конкурентоспроможної продукції і досягнення ефективних результатів інноваційної діяльності. У сучасних умовах інвестиційне обґрунтування інноваційного рішення, як система, об'єднує в собі цілі, декомпозицію цілей розвитку підприємства, оцінку наявних ресурсів, сценарій досягнення цілей, аналіз відхилення від цілей, можливість координації та оперативного контролю. Взаємозв'язок і логіку процесу інвестиційного обґрунтування інноваційного рішення, що враховують всі основоположні управлінські елементи в умовах сьогоденної практики, можна представити у вигляді наступних етапів:

1 етап - Формування мети розвитку підприємства, досягнення якої має суб'єктивну цінність та корисність для осіб, що приймають рішення, що проявляється в отриманні бажаного економічного результату певної інноваційної якості.

2 етап - Виявлення критеріїв ефективності інноваційного рішення, в яких економічні характеристики розвитку повинні розглядатися з урахуванням екологічних та соціальних наслідків, а останні набувають статусу фільтра прийняти економічних рішень.

3 етап - Аналіз альтернативних варіантів інвестування інноваційних рішень.

4 етап - Вибір і прийняття оптимального з точки зору співвідношення інвестиційних ресурсів та прогнозованих результатів реалізації інноваційного рішення для інвестування.

5 етап – Обґрунтування величини та джерел фінансового забезпечення господарської діяльності, в чому особливу увагу необхідно приділяти специфічним джерелам інвестування, зокрема лізингу, форфейтингу, фандрайзингу тощо.

6 етап - Контроль за реалізацією рішення, який спрямовується на порівняння фактично досягнутих показників розвитку підприємства із запланованими.

7 етап - Оцінка наслідків прийнятого інноваційного рішення для стану навколишнього природного середовища, в якому забезпечення паливно-енергетичними ресурсами стає як наслідками, так і передумовами здійснення господарської діяльності.

Процес інвестиційного обґрунтування інноваційного рішення здійснюється через взаємозв'язок і координацію базових управлінських дій, системність виконання яких і спрямована на досягнення максимального економічного ефекту при дотриманні встановлених соціально-екологічних стандартів розвитку.